

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 16.08.2023

Vår ref.: 202312614-1 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Oppfølging av kommuner etter ekstremværet «Hans»

Dette brevet skal orientere kommunen om deres muligheter i det videre arbeidet relatert til NVEs ansvarsområder. Brevet inneholder mye fakta-informasjon som er nyttig i dette arbeidet.

Når uværet har lagt seg, kommer en ny fase med opprydding og gjenoppretting av viktige samfunnsfunksjoner, samt tiltak for å hindre påfølgende skader. NVE har ulike ordninger der kommunen kan få bistand og/eller økonomisk støtte. I første omgang vil dette gjelde krisetiltak i vassdrag og områder der det har gått skred. Tiltakene vil ofte omfatte gjenoppretting av vassdrag/vannveier og opprydding/midlertidig sikring umiddelbart etter hendelser.

Krisetiltakene er ikke permanente sikringstiltak, men tiltak som gjennomføres før, under eller like etter flom- og skredhendelser for å begrense den overhengende faren for mennesker og/eller store verdier, og der det er liten tid til ordinære planleggingsprosesser. Noen av disse krisetiltakene vil bli fulgt opp med planlegging og gjennomføring av permanente tiltak i ettertid, men dette vil ikke gjelde alle tiltakene. Det er derfor viktig at man prøver å gjennomføre krisetiltakene på en best mulig måte.

Skaffe oversikt over hendelser og skader i egen kommune

Det er en rekke hendelser rundt omkring i relativt store områder av vår region. Kommunen må skaffe seg en grov oversikt over sine berørte områder og prioritere i tråd med beskrivelsen under. Forsikring- og naturskade meldes der det er aktuelt. Når kommunen har skaffet seg en grov oversikt, tar dere kontakt med NVE Region Øst der vi går igjennom oversikten i et Teams-møte og planlegger befaringer. NVE vil måtte gjøre en helhetlig prioritering mellom de mange behov som kommer inn, og vil ikke kunne bistå samtlige kommuner samtidig. Det kan da være aktuelt å benytte seg av muligheten for tilskudd som skissert under. Det vil i løpet av prosessen antagelig være behov for å revidere kommunens oversikt, men så snart kommunen har en rimelig god oversikt, ønsker vi å etablere kontakt.

Grovt sett, kan hendelser og mulige tiltak sorteres i tre kategorier:

Tiltak grunneier må gjennomføre selv

Dette er typisk tiltak på en eiendom eller tiltak som er dekket av forsikring eller naturskade.

Det er viktig at grunneier melder skader inn til sitt forsikringsselskap eller til naturskade

([Naturskadeordningen – Landbruksdirektoratet](#)). I disse sakene vil NVE ha en beskjeden rolle.

Tiltak det er naturlig at kommunen forestår eller koordinerer

Dette er typisk skader som berører flere eiendommer og der bebyggelse er berørt/kan bli berørt og som ikke dekkes av forsikring eller naturskade. Disse tiltakene kan være aktuelle å dekke gjennom tilskudd fra NVE.

Større tiltak der det er naturlig at NVE bistår direkte

Dette er typisk hendelser som gjelder flere bygg og/eller større områder med bebyggelse og som ikke er dekket av forsikring eller naturskade. Det kan her være aktuelt med krisetiltak/reetablering av vannveier for å forhindre umiddelbar skade ved neste nedbørsepisode. Senere vil kartlegging og gjennomføring av permanente tiltak kunne bli aktuelt.

Det vil være en noe flytende overgang mellom de tre kategoriene. NVEs tilskudd og bistand omfatter bebyggelse og sikring av denne. Hendelser og tiltak som er dekket av naturskade/forsikring, eller omfatter infrastruktur i form av vei og bane, kulverter, VA-anlegg etc., dekkes ikke av NVEs ordninger.

NVE har anledning til å gi tilskudd til krisetiltak i tillegg til den ordinære tilskuddsordningen. Det er mulig for kommuner å få økonomisk hjelp gjennom denne ordningen. Vi vil informere om det rent praktiske relatert til dette i møter med kommunene, men det legges opp til en enkel og rask saksbehandling for denne type tilskudd til krisetiltak.

Kort om vilkår for tilsagn om tilskudd til krisetiltak i oppryddingsfasen

- Gjennomføring av tiltaket skal avklares i forhold til krav i plan- og bygningsloven, vannressursloven og andre aktuelle lovverk når det gjelder tillatelse, krav til saksbehandling og ansvarsrett.
- Aktsomhetsplikten i vannressursloven (vrl.) § 5 skal være ivaretatt – gjelder både private og allmenne interesser.
- Privatrettslige forhold knyttet til tiltaket må være avklart.
- Krisetiltaket skal iverksettes og gjennomføres så snart som mulig, og sluttregnskapet sendes til NVE innen 1. desember 2023. Om gjennomføringen vurderes å ta lengre tid må NVE informeres i god tid.

Sikringshåndboka – veiledning til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak

Håndboka gir veiledning for alle faser i sikringsprosessen: fra planlegging til ferdig sikring, samt drift og vedlikehold. De ulike arbeidsoppgavene er beskrevet i moduler. Sikringshåndboka passer godt for prosjekterende, utførende eller de som jobber med flom og skred i kommunen eller andre steder.

[NVE - Sikringshåndboka](#)

Faresonekartlegging og etablering av permanent sikring

På litt lengre sikt kan andre deler av NVEs ordninger for sikring og farekartlegging være aktuelle for berørte kommuner, og disse finnes det generell informasjon om her:

[Økonomiske støtteordninger til miljøtiltak, kartlegging og sikring mot naturfare - NVE](#)

Hensynet til allmenne interesser i vassdrag og ivaretagelse av miljø etter en hendelse

Kartlagte gyte- og oppvekstområder for fisk, leveområder for rødlistearter og kantvegetasjon langs vassdrag skal ivaretas så langt det lar seg gjøre. En del områder er utradert eller redusert etter en stor flom- og skredhendelse, men det er likevel viktig at man forsøker å gjennomføre tiltaket slik at det vil være potensiale for reetablering.

Innlandet fylkeskommune har i samarbeid med Statsforvalteren i Innlandet sendt ut et informasjonsbrev til kommunene vedrørende tiltak i vassdrag og forholdet til lakse- og innlandsfiskloven for tiltak etter ekstremværet, og vi viser til dette.

Sjekkliste ved gjennomføring av vassdragstiltak etter flom- og skredhendelser - krisetiltak

- *Har vassdraget tatt seg nytt løp, eller er det oppgrunnet eller utdypet under ekstremværet Hans? Hvis ja: Vrl §12 kan benyttes (se under).*
- *Er vassdraget et verna vassdrag? Hvis ja: Tiltaket må meldes til NVE.*
- *Berører tiltaket kantvegetasjon? Hvis ja: Tiltaket må avklares med Statsforvalter.*
- *Dersom tiltaket kan medføre nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget (eks. gyteområder, leveområder for elvemusling og andre rødlistearter, kulturminner med mer) må det meldes til NVE:*
 - *Miljødirektoratets hjemmesider <http://vassdragsatlas.miljodirektoratet.no/>*
 - *NVEs kartkatalog: [Kartkatalog \(nve.no\)](http://vassdragsatlas.miljodirektoratet.no/kartkatalog)*
- *Masseuttak og opprensning under normalvannstand bør unngås, og det bør ikke ødelegge den naturlige bunnsikringen. Dersom tiltaket senker elvebunnen vil det kunne være fare for at vannet graver seg bakover og senker elvebunnen også lenger opp. I så fall må man vurdere hvilke konsekvenser dette kan få i vassdraget og om det vil berøre tredje part.*
- *Unngå endringer i strømningsforhold som kan gi uønskede effekter som erosjon i og langs vassdraget, på berørt strekning og nedstrøms.*

Uttak av masser fra vassdrag som krisetiltak

Uttak av masser kan påvirke naturlige prosesser i vassdraget og vassdragsmiljøet negativt, for eksempel ødelegge gyteområder eller ha uheldige virkninger på flom- og erosjonsforhold. Store masseuttak skal som en hovedregel planlegges og lovavklares.

Det er viktig å prioritere de områdene der tilførsel av masser i hendelsen har medført redusert sikkerhet for bebyggelse. I disse områdene kan det være aktuelt å ta ut masser. Det er i utgangspunktet ikke anledning til å ta ut mer masser enn det som ble tilført ved hendelsen.

Små uttak av masser som ikke har noen negative virkninger for allmenne interesser (gjelder ikke varig verna vassdrag), kan gjennomføres uten konsesjon etter vannressursloven, dersom øvrige forhold i *Sjekklisten* over ivaretas.

Gjenoppretting av vassdrag etter hendelse som krisetiltak

Hvis vassdrag tar seg nytt løp som følge av en flom- og skredhendelse, kan det gamle løpet gjenopprettes, renskes opp eller påfylles masser innen tre år (vannressursloven § 12). Dersom tiltaket kan være til ulempe for allmenne interesser i vassdraget, skal tiltaket meldes til vassdragsmyndigheten. Denne bestemmelsen (vrl. § 12) gjelder ikke for vernede vassdrag, jf. vrl. § 35 punkt 3. For tiltak i vernede vassdrag bør det alltid sendes melding eller søknad til NVE.

Selv om vrl. § 12 åpner for gjenoppretting av elveløp, er det viktig å huske på at den generelle regelen om å opptre aktsomt etter vrl. § 5 likevel gjelder. Tiltaket skal heller ikke påvirke vassdragets kantvegetasjon negativt, jf. vrl. § 11 (se [NVE Veileder 1/2021](#)).

Masseuttak og gjenoppretting kan føre til senkning av bekke-/elveløp. Slik senkning kan endre strømforholdene og kan redusere vassdragets verdi som leveområde for fisk og bunndyr. Økt hastighet på vannet kan også medføre økt flom- og erosjonsfare lenger ned i vassdraget.

Registrering av flomhøyder

Flomsonekart og kunnskap om hvilke områder som oversvømmes ved flom, er viktig informasjon i forbindelse med arealplanlegging, byggesaksbehandling og beredskap i flomutsatte områder. Vi oppfordrer derfor kommunene til å dokumentere ekstremværet Hans, ved å måle inn flomvannstandene for flomtoppen. Dette kan gjøres etter at flomtoppen er nådd, og vannstandene synker. I vedlagte dokument er det beskrevet hvordan flomvannstander kan dokumenteres i etterkant av en flom. Vær obs på at sporene etter Hans vil forsvinne med tiden, så det er lurt å ikke vente for lenge med registrering av spor i terrenget.

En registrering av flomvannstand i etterkant av flommen, må bestå av **posisjon, høyde og et bilde**. Data sendes til flomhendelser@nve.no. Som et alternativ til registrering med landmålingsutstyr, kan registrering gjøres med bruk av Varsom-appen på mobiltelefon.

Kontaktinformasjon

E-post: nve@nve.no

Telefon: NVEs sentralbord: 22 95 95 95

Det er stor pågang med henvendelser i forbindelse med ekstremværet Hans, og det vil derfor kunne ta litt tid før dere får svar eller oppnår kontakt.

Vedlegg: Veiledning for dokumentasjon av flomhøyder

Dokumentasjon av
flomhøyder etter ekst

Med hilsen

Paul Christen Røhr
regionsjef

Kristin Hasle Haslestad
senioringeniør

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

KONGSVINGER KOMMUNE

Hamar kommune

Ringsaker kommune

Løten kommune

Stange kommune

Nord-Odal kommune

Sør-Odal kommune

Eidskog kommune

GRUE KOMMUNE

Åsnes kommune

VÅLER KOMMUNE

Elverum kommune

TRYSIL KOMMUNE

ÅMOT KOMMUNE

STOR-ELVDAL KOMMUNE

RENDALEN KOMMUNE

Engerdal kommune

Tolga kommune

TYNSET KOMMUNE

ALVDAL KOMMUNE

FOLLDAL KOMMUNE

OS KOMMUNE

Lillehammer kommune

GJØVIK KOMMUNE

Dovre kommune

LESJA KOMMUNE

SKJÅK KOMMUNE

LOM KOMMUNE

VÅGÅ KOMMUNE

NORD-FRON KOMMUNE

SEL KOMMUNE

Sør-Fron kommune

RINGEBU KOMMUNE

ØYER KOMMUNE

GAUSDAL KOMMUNE

ØSTRE TOTEN KOMMUNE

Vestre Toten kommune

Gran kommune

SØNDRE LAND KOMMUNE

NORDRE LAND KOMMUNE

SØR-AURDAL KOMMUNE

ETNEDAL KOMMUNE

NORD-AURDAL KOMMUNE
VESTRE SLIDRE KOMMUNE
ØYSTRE SLIDRE KOMMUNE
VANG KOMMUNE

Kopimottakerliste:

STATSFORVALTEREN I INNLANDET
STATSFORVALTEREN I INNLANDET - Asbjørn Lund
INNLANDET FYLKESKOMMUNE